

2020/4. számú

**TÁJÉKOZTATÓ
A TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁSI KIFIZETŐHELYEK RÉSZÉRE**

**az egészségbiztosítás pénzbeli ellátásaival, illetve a baleseti táppénzzel kapcsolatos
eljárást érintő szabályokról és azok gyakorlati alkalmazásáról**

A társadalombiztosítás ellátásaira jogosultakról, valamint ezen ellátások fedezetéről szóló 2019. évi CXXII. törvény (a továbbiakban: Tbj.) hatálybalépésével, a függő hatályú döntés kivezetésével, a 7-es kódos keresőképtelenséggel, valamint a veszélyhelyzet idején történt csökkentett munkaidős foglalkoztatás támogatásával összefüggésben, az egységes jogértelmezés érdekében az alábbiakban ismertetjük a változásokat.

I. AZ ÚJ TBJ. HATÁLYBALÉPÉSÉVEL ÖSSZEFÜGGŐ VÁLTOZÁSOK

1) A biztosítási kötelezettséget keletkeztető jogviszonyok

A biztosítási kötelezettség alá tartozó jogviszonyokat illetően a Tbj. mindössze két apróbb változást tartalmaz:

- a korábbi szabályozással szemben a törvény nem nevesíti a biztosítottak között a **külügyi szakmai ösztöndíjas jogviszonyban álló személyeket;**
- valamint bekerült a Tbj. 6. § (1) bekezdésének a felsorolásába a **köztársasági elnök saját jogú nyugdíjasnak nem minősülő házastársa** is (arra az időre, amelyre a fennálló biztosítási jogviszonyában a biztosítása szünetel, vagy nem rendelkezik más biztosítással járó jogviszonnal). A köztársasági elnök saját jogú nyugdíjasnak nem minősülő házastársa korábban is biztosítottnak számított, csupán a rá vonatkozó rendelkezés eddig a társadalombiztosítási ellátásokra vonatkozó megállapodások között szerepelt.

A biztosítottak - ha törvény eltérően nem rendelkezik - a társadalombiztosítás valamennyi ellátására jogosultságot szerezhetnek. A biztosítás - ha a Tbj. eltérően nem rendelkezik - az annak alapját képező jogviszony kezdetétől annak megszűnéséig áll fenn; az egyidejűleg több biztosítással járó jogviszonyban álló személy biztosításának fennállását mindegyik jogviszonyában külön-külön kell elbírálni.

2020. július 1-jétől a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény (a továbbiakban: Ebtv.) alkalmazásában biztosított alatt

- az egészségbiztosítás egészségügyi szolgáltatásai tekintetében a Tbj. 6. §-a szerinti biztosítottat, valamint a Tbj. 3. §-a és 22. § (1) és (3) bekezdése szerinti egészségügyi szolgáltatásra jogosult személyt,
- az egészségbiztosítás pénzbeli ellátásai tekintetében a Tbj. 6. §-a szerinti biztosítottat,
- a baleseti táppénz tekintetében szintén a Tbj. 6. §-a szerinti biztosítottat,

- a baleseti egészségügyi szolgáltatás tekintetében pedig a Tbj. 6. §-a szerinti biztosítottat, a Tbj. 21. §-a szerint baleseti egészségügyi szolgáltatásra jogosult személyt, valamint az egyszerűsített foglalkozatásról szóló 2010. évi LXXV. törvény 7. § (2) bekezdése szerinti foglalkoztatás keretében alkalmazott munkavállalót kell érteni.

2) A kiegészítő tevékenységet folytató személyek

A Tbj. új jogintézményként bevezeti a **kiegészítő tevékenységet folytató személy** kategóriáját. Az eddigi szabályozásban a kiegészítő tevékenység kizárólag az egyéni és társas vállalkozók esetén volt értelmezhető. Ezzel szemben a Tbj. kiegészítő tevékenységet folytató személynek tekint minden, biztosítási kötelezettség alá eső jogviszonyban keresőtevékenységet folytató saját jogú nyugdíjas személyt, továbbá azokat az özvegyi nyugdíjban részesülő személyeket, akik a rájuk irányadó nyugdíjkorhatárt betöltötték és egyéni vagy társas vállalkozónak minősülnek, akkor is, ha a saját jogú vagy a hozzátartozói nyugellátásuk folyósítása szünetel.

2019-ben a jogalkotó a biztosított körből kiemelte azokat a saját jogú nyugdíjasnak minősülő személyeket, akik a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) szerinti munkaviszonyban álltak. 2020. július 1-jétől ez a kör kerül további bővítésre: ezen naptól kezdődően, **ha a saját jogú nyugdíjasnak minősülő személy bármilyen jogviszony keretében keresőtevékenységet végez, nem minősül biztosítottnak.** Vagyis a saját jogú nyugdíjasnak minősülő személyek nem szerezhettek jogosultságot semmilyen pénzügyi egészségügyi ellátásra, függetlenül attól, hogy milyen jogviszonyban folytatnak keresőtevékenységet.

3) A baleseti ellátásokra jogosult személyek

Ahogy korábban, úgy a Tbj. szerint is baleseti ellátásra egyrészt jogosultak lehetnek a **biztosítottak**. Ezen túl mind a régi, mind az új Tbj. nevesít egy olyan személyi kört, akik bár nem biztosítottak, de **baleseti egészségügyi szolgáltatásra jogosultak**. Ez azt jelenti, hogy, ha ezen személyek balesetet szenvednek - a jogszabály szerinti módon, időben -, a balesetük üzemi balesetként elismerésre fog kerülni, baleseti egészségügyi szolgáltatást kaphatnak, de baleseti táppénzt (vagy baleseti járadékot) nem. Ide tartozik az, aki:

- nevelési-oktatási intézmény, felsőoktatási intézmény vagy szakképző intézmény gyakorlati képzésben részt vevő tanulója, hallgatója, illetve képzésben részt vevő személye (ide nem értve a külföldi állampolgárt),
- szocioterápiás intézetben gyógykezelt elmebeteg, szenvedélybeteg,
- letartóztatott, szabadságvesztést, elzárást tölt, továbbá akinek őrizetét rendelték el,
- közcélú munkát végez, különösen, aki életmentés, baleset-, katasztrófa-elhárítás vagy véradás során szenved balesetet vagy egészségkárosodást,
- közérdekű munkát végez,
- közérdekű önkéntes tevékenységet végez.

Amíg a baleseti egészségügyi szolgáltatásra jogosultak köre a régi és az új szabályozásban lényegében azonos, a Tbj. **nem ismeri az ún. baleseti ellátásra jogosult személyek körét**. Korábban ide tartoztak - a biztosítottakon túl - a kiegészítő tevékenységet folytató minősülő egyéni és társas vállalkozók, továbbá azok a saját jogú nyugdíjas személyek, akik - az Mt. szerinti munkaviszonyban állók kivételével - munkaviszonyban, bírói szolgálati jogviszonyban, közalkalmazotti jogviszonyban, közszolgálati jogviszonyban, stb. álltak,

szövetkezet tagjaként annak tevékenységében személyesen közreműködtek, munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében személyesen munkát végeztek, illetve, akik a törvény szerinti tisztviselők, tisztségviselők voltak.

A baleseti ellátásra jogosult személyek bár nem voltak biztosítottak, de a jogszabály szerinti feltételeknek megfelelő balesetük üzemi balesetként elismerésre kerülhetett, és - a baleseti egészségügyi szolgáltatás mellett - baleseti táppénzt, valamint baleseti járadékot is kaphattak. Mivel ezt a kategóriát a Tbj. megszünteti, így **2020. július 1-jétől nincs lehetőség baleseti táppénzt megállapítani a kiegészítő tevékenységet folytató személyek részére.**

4) A járulékok elnevezésében bekövetkező változások

A korábbi szabályozás értelmében a társadalombiztosítási ellátások és a munkaerő-piaci célok fedezetére a biztosított természetbeni egészségbiztosítási járulékot, pénzbeli egészségbiztosítási járulékot, munkaerő-piaci járulékot és nyugdíjjárulékot fizetett. Ezen járulékok helyett **a jogalkotó bevezeti a társadalombiztosítási járulék fogalmát, amely magában foglalja valamennyi korábbi járulékot: mértéke 18,5 százalék.**

A **nyugdíjjárulék** kategóriája ugyanakkor nem szűnik meg teljesen. A biztosítottak közül az álláskeresési támogatásban részesülő személyek, illetve az egyházi szolgálati viszonyban álló egyházi személyek kötelesek járulékot fizetni; de csak nyugdíjjárulékot, amelynek a mértéke 10 százalék. Továbbá a Tbj-ben meghatározott egyes ellátások összege után is nyugdíjjárulékot kell megfizetni.

A táppénznek eddig az egyik jogosultsági feltétele volt, hogy a biztosított pénzbeli egészségbiztosítási járulék megfizetésére legyen köteles. Ezen kötelezettség 2020. július 1-jétől kezdődően a társadalombiztosítási járulékra nézve áll fenn. Mindez valamennyi pénzbeli egészségbiztosítási ellátás és a baleseti táppénz összegének a meghatározásában is változást eredményez; tekintettel arra, hogy amíg eddig azon jövedelmeket lehetett figyelembe venni, amelyek után pénzbeli egészségbiztosítási járulékfizetési kötelezettség állt fenn, **a jövőben a társadalombiztosítási járulékalapot képező jövedelem fogja adni az ellátások alapját az összegük meghatározása során.**

5) Minimum járulékfizetési kötelezettség

Az egyéni és társas vállalkozók esetében korábban is létezett az ún. minimum járulékfizetési kötelezettség. Ez azt jelentette, hogy

- a nyugdíjjárulékot havonta legalább a minimálbér/garantált bérminimum,
- az egészségbiztosítási- és munkaerőpiaci járulékot pedig havonta legalább a minimálbér/garantált bérminimum másfélszerese után

kellott megfizetni akkor is, ha a vállalkozói kivétjük, az átalányban megállapított jövedelmük vagy a személyes közreműködésükre tekintettel megszerzett jövedelmük alapulvételével elegendő lett volna ennél alacsonyabb összegben járulékokat fizetniük.

Az egyéni és társas vállalkozóknál ez a minimum járulékfizetési kötelezettség megmarad, a mértéke ugyanakkor változik. **Mind az egyéni, mind a társas vállalkozóknál a társadalombiztosítási járulék alapja egységesen a minimálbér** (azzal, hogy - a korábbi szabályozáshoz hasonlóan - ez alatt a garantált bérminimumot kell érteni, ha az egyéni vállalkozó személyesen végzett főtevékenysége vagy a társas vállalkozó főtevékenysége legalább középfokú iskolai végzettséget vagy középfokú szakképzettséget igényel).

A járulékalap változása okán módosul az Ebtv.-ben is a szerződés szerinti jövedelemnek az összege. **2020. július 1-jétől kezdődően az egyéni és társas vállalkozók esetében a szerződés szerinti havi jövedelem a jogosultság kezdő napján érvényes minimálbér.**

A Tbj. a minimum járulékfizetési kötelezettséget kiterjeszti a vállalkozói körön kívüli személyekre is. Ugyanis a Tbj. 6. § (1) bekezdés a) pontja hatálya alá tartozó biztosítottakra vonatkozóan kimondja, hogy a járulékalap havonta legalább a minimálbér 30 százaléka (**járulékfizetési alsó határ**), azzal, hogy ha

- a. a biztosítási kötelezettséget eredményező jogviszony hónap közben keletkezik vagy szűnik meg,
- b. a biztosítási jogviszony a hónap egészében nem áll fenn, vagy
- c. az adott hónapban a biztosított táppénzben, baleseti táppénzben részesül, vagy 12 évesnél fiatalabb beteg gyermek ápolása címén fizetési nélküli szabadságot vesz igénybe,

a járulékfizetési alsó határ meghatározása során az a)–c) pontok szerinti naptári napokat figyelmen kívül kell hagyni. Amennyiben az a)–c) pontokban meghatározott körülmények a naptári hónap csak egy részében állnak fenn, a járulékfizetési alsó határ kiszámításánál egy-egy naptári napra a járulékalap harmincad részét kell alapul venni.

A járulékfizetési alsó határra vonatkozó rendelkezést nem kell alkalmazni a munkaviszonyban álló és

- a) gyermekgondozási díjban, gyermekek otthongondozási díjában, örökbefogadói díjban, gyermeknevelést segítő ellátásban, gyermeknevelési támogatásban, ápolási díjban részesülők,
- b) a nemzeti köznevelésről szóló törvény hatálya alá tartozó köznevelési intézményben nappali rendszerű iskolai oktatás keretében vagy nappali oktatás munkarendje szerint folyó oktatásban, a szakképzésről szóló törvény szerint szakképző intézményben nappali rendszerű szakmai oktatásban, továbbá a nemzeti felsőoktatásról szóló törvény hatálya alá tartozó felsőoktatási intézményben nappali rendszerű oktatás keretében tanulmányokat folytató tanuló, hallgató esetében.

A foglalkoztató köteles a járulékfizetési alsó határ és a ténylegesen kifizetett járulékalapot képező jövedelem közötti különbséget után fennálló társadalombiztosítási járulékfizetési kötelezettséget teljesíteni. **A különbséget utáni társadalombiztosítási járulékfizetési kötelezettség előzőek szerinti teljesítését úgy kell tekinteni az ellátások számítási szabályainak alkalmazása során, mintha azt a biztosított személy teljesítette volna.**

6) Egyes biztosított személyek járulékfizetésére vonatkozó új szabályok

A Tbj. szerint a mezőgazdasági őstermelő - ideértve a tevékenységét a tárgyévben kezdő mezőgazdasági őstermelőt is - **a minimálbér 92 százalékának megfelelő összeg után fizeti meg a társadalombiztosítási járulékot.** Emiatt változik az Ebtv.-ben is az őstermelő szerződés szerinti jövedelme, amely 2020. július 1-jétől a jogosultság kezdő napján érvényes minimálbér 92 százaléka.

Ettől eltérően az a mezőgazdasági őstermelő, akinek az e tevékenységből származó, tárgyévet megelőző évben elért bevétele nem haladja meg a mezőgazdasági kistermelőre vonatkozó bevételi értékhatárt, az őstermelői tevékenységből származó, **tárgyévet megelőző évi bevételenek 15 százaléka után társadalombiztosítási járulékot fizet.** Az új szabályozás értelmében a mezőgazdasági őstermelő abban az esetben is megfizeti a társadalombiztosítási járulékot, amikor a korábbi szabályozás szerint pénzbeli egészségbiztosítási járulékfizetésre nem volt kötelezett. Ezzel **lehetővé válik a mezőgazdasági kistermelő számára, hogy**

keresőképtelensége esetén táppénzben részesüljön; illetve, hogy az egyes pénzbeli egészségbiztosítási ellátások, valamint a baleseti táppénz összege a tényleges jövedelme figyelembevételével kerülhessen megállapításra.

A korábbi szabályozáshoz hasonlóan a Tbj. is lehetőséget ad arra, hogy a mezőgazdasági kistermelő - az erre vonatkozó nyilatkozatában tett vállalása alapján - magasabb járulékalap után fizessen járulékot.

A biztosított személyek közül **változik az egyházi személyekre vonatkozó járulékfizetési kötelezettség is.** Ezen személyek után a járulékokat (a minimálbér alapulvételével) az egyházi jogi személy fizeti meg, központilag és egyösszegben. Eddig az egyházi személy után nyugdíjjárulékot és természetbeni egészségbiztosítási járulékot kellett fizetni, a Tbj. szerint viszont a fizetési kötelezettség már csak a nyugdíjjárulékra vonatkozóan áll fenn.

Az egyházi személyek korábban sem voltak kötelezettek pénzbeli egészségbiztosítási járulék fizetésére; így - a mezőgazdasági kistermelőkhöz hasonlóan - táppénzre nem válhattak jogosulttá, csecsemőgondozási díjat, gyermekgondozási díjat, örökbefogadói díjat, illetve baleseti táppénzt kaphattak, tényleges jövedelemmel azonban nem rendelkeztek az ellátások összegének a meghatározása során. Mivel a Tbj. nem társadalombiztosítási járulékfizetési kötelezettséget ír elő az egyházi személyek számára, hanem csupán nyugdíjjárulék fizetésére kötelezi őket, ezért táppénz a jövőben sem lesz megállapítható a részükre; az egyes pénzbeli egészségbiztosítási ellátások, illetve a baleseti táppénz megállapítása során pedig tényleges jövedelemmel a továbbiakban sem fognak rendelkezni.

II. AZ ÁLTALÁNOS KÖZIGAZGATÁSI RENDTARTÁSRÓL SZÓLÓ 2016. ÉVI CL. TÖRVÉNY (A TOVÁBBIAKBAN: ÁKR.) MÓDOSÍTÁSAI

1) A függő hatályú döntés megszűnése

Az egyes közigazgatási tárgyú törvények módosításáról, valamint ingyenes vagyonszétosztásról szóló 2020. évi XXX. törvény 2020. július 1-jétől kezdődően megszünteti a függő hatályú döntés jogintézményét. **Amennyiben a hatósági eljárás 2020. július 1. napját követően indul meg, illetve a megismételt eljárásokban nem kell függő hatályú döntést kiadni.**

Az Ákr. 2020. július 1-jétől hatályos 43. § (1) bekezdése szerint **a hatóság az eljárás megindításától számított 8 napon belül**

- a) a kérelmet visszautasítja, az eljárást megszünteti vagy érdemben dönt,
- b) a beadvány elintézését függőben tartja, vagy az eljárás felfüggesztése vagy szünetelése iránt intézkedik, vagy
- c) - szükség esetén - szakhatóságot keres meg, rendelkezik a tényállás tisztázásához szükséges előre látható eljárási cselekményekről, hiánypótlásra hív fel.

A függő hatályú döntés kiadásának megszüntével a hatósági eljárás menetében továbbra is érvényesülő elv, hogy a hatóságnak - ha nincs helye sommás eljárásnak - 8 napon belül a tényállás tisztázásához szükséges eljárási cselekményt meg kell tennie, vagy az eljárást gátló körülményekről kell döntenie (például eljárás megszüntetése, illetékességből átadó végzés meghozatala), illetve érdemben döntést kell hoznia.

Az Ákr. 43. § (2) bekezdése kimondja, hogy a hatóság teljes eljárásra történő áttérés esetén - amennyiben annak feltételei fennállnak - elektronikus úton **tájékoztatja az ügyfelet a teljes**

eljárás ügyintézési határidejéről, a határidő túllépésének jogkövetkezményeiről és arról, hogy a hatóság a továbbiakban a teljes eljárás szabályai szerint jár el.

Amennyiben az adott ügy sommás eljárásban nem intézhető el, az ügyfélnek a tudomására kell hozni, hogy a kérelme a továbbiakban teljes eljárásban kerül elbírálásra. A tájékoztatást nem kell végzésbe foglalni, ugyanakkor tartalmaznia kell a törvény által előírt kötelező tartalmi elemeket. Amennyiben a hatóságnál ennek a feltételei fennállnak, a tájékoztatást elektronikus úton kell megküldeni az ügyfél részére.

Az Ákr. 43. § (2) bekezdése által bevezetett tájékoztatással összefüggésben az alábbiakat kell figyelembe venni:

- Kizárólag elektronikus úton lehet/kell megküldeni az ügyfél részére a tájékoztatást (papír alapú tájékoztatás nem küldhető).
- Az elektronikus úton történő tájékoztatás elsősorban Ügyfélkapura / Cégek / Hivatali Kapura történő megküldést jelent, feltéve, hogy a kérelem elektronikus úton került benyújtásra az ügyfél által.
- A pénzügyi egészségbiztosítási ellátás, illetve a baleseti táppénz iránti kérelmeket a biztosított nem közvetlenül a kormányhivatalhoz, illetve a társadalombiztosítási kifizetőhelyhez nyújtja be. Ezért ezekben az esetekben nincs lehetőség a tájékoztatás Ügyfélkapura való megküldésére. Azonban, ha a benyújtott kérelemben feltüntetésre kerül az ügyfél e-mail címe, akkor a tájékoztatást erre az e-mail címre meg kell küldeni.
- Az Ebtv. 42/E. §-a szerinti gyermekgondozási díj iránti kérelem - ha az igénylő a gyermek születése napján nem biztosított - közvetlenül az ügyfél által kerül benyújtásra a kormányhivatalhoz. Amennyiben a benyújtásra elektronikus úton (e-Papíron keresztül) kerül sor, úgy a tájékoztatást a kérelmező Ügyfélkapujára kell továbbítani.
- Mivel az utazási költségtérítéssel, illetve a méltányosságból igénybe vehető pénzügyi ellátásokkal - ideértve az egyszeri segítyt is - kapcsolatos ügyekben az elektronikus kapcsolattartás kizárt, ezért ezekben az esetekben az Ákr. 43. § (2) bekezdése szerinti tájékoztatás Ügyfélkapura nem továbbítható. Azonban, ha a hatóság előtt ismert a kérelmező e-mail címe, úgy az e-mailjére a tájékoztatást meg kell küldeni.
- A tájékoztatásban az ügyfél figyelmét arra is fel kell hívni, hogy a mulasztásának vagy késedelmének időtartama az ügyintézési határidőbe nem számít be.

2) A határidők túllépésének jogkövetkezményei

A függő hatályú döntés megszüntetésével összefüggésben módosításra került az Ákr.-nek a határidő túllépését szabályozó 51. §-a is. Ezen szakasz (1) bekezdése értelmében, ha a hatóság

- a) határidőben nem intézkedik a 43. § (1) bekezdés a) és b) pontjában meghatározottokról,
- b) az ügyintézési határidőt túllépi, vagy
- c) az automatikus döntéshozatal, vagy a sommás eljárás szabályait indokolatlanul mellőzi,

az eljárás lefolytatásáért fizetendő illetéknek vagy az illetékekről szóló törvény szerinti közigazgatási hatósági eljárásokért, vagy igazgatási jellegű szolgáltatások igénybevételért fizetett igazgatási szolgáltatási díjnak megfelelő összeget, ennek hiányában **10.000 forintot megfizet a kérelmező ügyfélnek**, aki mentesül az eljárási költségek megfizetése alól is.

Függetlenül tehát attól, hogy 2020. július 1-jétől nem kell függő hatályú döntést hozni, a hatóság köteles 10.000 forintot megfizetni a kérelmező ügyfél részére, ha

- az ügy sommás eljárásban intézhető lett volna, de a hatóság 8 napon belül érdemben nem döntött, és ezen határidőn belül a kérelmet nem utasította vissza és az eljárást sem szüntette meg, vagy
- 8 napon belül az eljárás felfüggesztése vagy szünetelése iránt kellett volna intézkedni, de erre határidőben nem került sor, vagy
- a teljes eljárásban intézett ügyben a hatóság 60 napon belül nem hozta meg a döntését.

Az Ákr. 51. § (2) bekezdése szerint a hatóság az ügyfél kérelmére a határidő-túllépésről igazolást állít ki.

3) Az ügyintézési határidőt érintő változások

Módosításra került az Ákr. 50. § (5) bekezdés b) pontja, amelynek értelmében 2020. július 1-jétől kezdődően **az ügyintézési határidőbe nem számít be az ügyfél mulasztásának vagy késedelmének időtartama.** Ebből következően a teljes eljárás ügyintézési határideje a jövőben meghaladhatja akár a 60 napot is, ha bekövetkeznek az Ákr.-ben foglalt körülmények.

4) A döntések tartalmát érintő módosítások

Módosításra kerül az Ákr. 81. § (1) bekezdése is, és ennek értelmében, ha a hatóság az ügyet teljes eljárásban intézte, **az eljárást lezáró döntésben fel kell tüntetni a teljes eljárásra történő áttérés okának indokolását.**

A hatóságnak a döntésében meg kell indokolnia, hogy az adott ügyet miért nem lehetett sommás eljárásban elintézni, hogy milyen eljárási cselekményeket tett a tényállás tisztázása érdekében, illetve, hogy ezen eljárási cselekmények milyen eredményre vezettek.

III. TÁJÉKOZTATÁS EGYES JOGINTEZMÉNYEKSEL KAPCSOLATOS EGYSÉGES JOGALKALMAZÁS BIZTOSÍTÁSA CÉLJÁBÓL

1) 7-es kódos keresőképtelenség

Az Ebtv. 44. § g) pontja szerint keresőképtelen, akit közegészségügyi okból foglalkozásától eltiltanak és más beosztást nem kap, vagy akit közegészségügyi okból hatóságilag elkülönítenek, továbbá aki járványügyi, illetőleg állat-egészségügyi zárlat miatt munkahelyén megjelenni nem tud és más munkahelyen (munkakörben) átmenetileg sem foglalkoztatható.

Az Ebtv. végrehajtására kiadott 217/1997. (XII. 1.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Vhr.) 41. § (5) bekezdése kimondja, hogy annak, akinek a keresőképtelensége közegészségügyi okból történt hatósági elkülönítés, foglalkoztatástól eltiltás vagy járványügyi, illetőleg állat-egészségügyi zárlat miatt áll fenn, azt, hogy munkahelyén megjelenni nem tud, és más munkakörben, munkahelyen, álláshelyen átmenetileg sem foglalkoztatható, a hatósági elkülönítést, a foglalkoztatástól eltiltást, illetőleg a zárlatot elrendelő határozattal kell bizonyítani.

A keresőképtelenség és keresőképesség orvosi elbírálásáról és annak ellenőrzéséről szóló 102/1995. (VIII. 25.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kr.) 11. § (2) bekezdése szerint, ha a keresőképtelenség közegészségügyi okból történt hatósági elkülönítés, illetőleg

közegészségügyi okból történt foglalkozástól eltiltás vagy járványügyi zárlat miatt áll fenn, az intézkedéseket elrendelő tisztifőorvos értesíti a keresőképtelen állományba vételre jogosult orvost, aki a biztosítottat nyilvántartásba veszi, és keresőképtelenségét igazolja. A Kr. 2. számú melléklete értelmében az orvos a keresőképtelenségi igazoláson ilyen esetben a „7”-es keresőképtelenségi kódot tünteti fel.

A „7”-es kódos keresőképtelen állományba vételre jogszerűen csak a hatályos jogszabályokban foglalt rendnek megfelelően kerülhet sor, ha a tisztifőorvos a jogszabály szerinti körülmények vonatkozásában határozatot hozott, és erről tájékoztatta a háziorvost. A keresőképtelenség elbírálására és igazolására a Kr. 2. § (1) bekezdése szerinti orvosok jogosultak, akik ezen feladatukat a mindenkor érvényes szakmai irányelvek szerint végzik. Ebbe beletartozik az is, hogy a 7-es kódos keresőképtelenségről csak a tisztifőorvos határozatának birtokában adhatnak ki igazolást, és csak olyan időtartamra, amely a határozatban is megjelölésre került. Erre való tekintettel indokolatlan a Vhr. 41. § (5) bekezdésének olyan értelmezése, amely szerint kötelező lenne csatolni a táppénz iránti kérelemhez a hatósági elkülönítést, foglalkozástól eltiltást vagy a zárlatot elrendelő határozatot; tekintettel arra, hogy az abban foglaltakat nem a táppénz iránti kérelmet elbíráló szerveknek, hanem a keresőképtelenséget elbíráló orvosoknak kell értékelniük.

A tisztifőorvos határozatát tehát a táppénz iránti kérelemhez csatolni nem kell, és ezen határozat beszerzése céljából hiánypótlási felhívást sem indokolt kiadni az ügyfél részére. A táppénz iránti kérelmet elbíráló hatóságnak főszabály szerint az arra jogosult orvos által kiállított igazolás alapján kell eljárnia.

Abban az esetben, ha a foglalkoztató a táppénz iránti kérelemhez mégis csatolja a tisztifőorvos határozatát, vagy az abban foglaltakról a kérelmet elbíráló hatóság egyébként tudomással bír (például, mert a kormányhivatalon belül ilyen jellegű együttműködés kialakítására került sor a népegészségügyi szakterülettel), és a tisztifőorvos határozatában, valamint a keresőképtelenségi igazolásban szereplő adatok - elsődlegesen a keresőképtelenség időtartama - egymásnak ellent mondanak, úgy a hatóságot tényállástisztázási kötelezettség terheli.

Ha az orvos 7-es kóddal igazolta a biztosított keresőképtelenségét olyan napokra is, amikor a tisztifőorvos határozata szerint a biztosított még nem is volt elkülönítve, zárlat alá véve, erre való hivatkozással a táppénz iránti kérelmet elutasítani nem lehet. Ilyen tényállás felmerülése esetén a keresőképtelen állományban tartó orvoshoz kell fordulni, hogy az ellentmondások tisztázásra kerüljenek. A táppénz iránti kérelmet az orvos által nyújtott válasznak, tájékoztatásnak megfelelően kell elbírálni:

- ha a biztosított keresőképtelensége az eredetileg 7-es kóddal igazolt azon napokon is fennállt (csak más keresőképtelenségi kóddal), amelyre a tisztifőorvos határozatának a hatálya nem terjed ki, úgy a részére - amennyiben a tényállás azt indokolja az Ebtv. 46. § (2) bekezdésének a figyelembevételével - a táppénzt meg kell állapítani;
- a táppénz iránti kérelmet csak akkor lehet elutasítani, ha a kérdéses napokon a biztosított semmilyen jogcímen nem volt keresőképtelen. (Természetesen el kell utasítani a kérelmet a rövid biztosítási idő, a betegszabadságra való jogosultság lejártát megelőző időszak, stb. okán is - de ezek általános szabályok.)

A Kr.-ben foglalt rendelkezések érvényre juttatása alapvetően nem a pénzbeli egészségbiztosítási ellátások iránti kérelmet elbíráló szervek feladata. Ha a 7-es kódos keresőképtelenségi igazolások nem a jogszabályban foglaltaknak megfelelően kerültek kiállításra - akár a tisztifőorvosi határozat hiányában, akár az abban foglaltaktól eltérő

napokra vonatkozóan -, ennek ellenőrzése a szakértő, illetve a felülvéleményező főorvosok hatáskörébe tartozik.

2) A csökkentett munkaidős foglalkoztatás támogatása

A veszélyhelyzet idején történő csökkentett munkaidős foglalkoztatásnak a Gazdaságvédelmi Akcióterv keretében történő támogatásáról szóló 105/2020. (IV. 10.) Korm. rendelet lehetővé tette, hogy az állami foglalkoztatási szerv a veszélyhelyzettel összefüggő gazdasági okból támogatást nyújtson - a munkavállaló és a munkaadó együttes kérelmére - a munkavállaló részére.

A támogatás időtartama három hónap, mértéke az alapbér általános szabályok szerint megállapított személyi jövedelemadó-előleggel és járulékokkal csökkentett összegének a kieső munkaidőre járó arányos részének a 70 százaléka. A támogatás a munkavállaló részére havonta utólag kerül folyósításra, a fizetés nélküli szabadság idejére nem folyósítható.

A 105/2020. (IV. 10.) Korm. rendelet 3. § (7) bekezdése szerint **a támogatás köztehermentes, vagyis nem képezi alapját a pénzügyi egészségbiztosítási járuléknak sem.** Ebből következően a támogatás egy esetleges későbbi pénzügyi egészségbiztosítási ellátás iránti kérelem elbírálásakor jövedelemként nem lesz figyelembe vehető (az állami adóhatóság által az egészségbiztosító részére átadott adatokban meg sem fog jelenni).

Budapest, 2020. július 15.

Magyar Államkincstár Központ

